

**DIT IS HET
BESTUURS-
VERSLAG
2017 VAN
THEATER
SIMETRA**

Inhoudsopgave Bestuursverslag 2017

Theater Artemis 2017	
▪ In vogelvlucht	2
▪ Vier in het oog springende thema's en ontwikkelingen	2
▪ Prestaties	3
▪ Samenvatting resultaat en balanspositie	4
Reflectie op voorstellingen en de kunstprojecten in 2017	5
De educatie van Theater Artemis	11
▪ De kunstprojecten	11
▪ De sprong	12
▪ Brabantmenu	12
Talentontwikkeling	13
Het publieksbereik van Theater Artemis	13
▪ Prestatieoverzicht	14
Toelichting op de jaarrekening	15
▪ Toelichting op de balans	15
▪ Toelichting op de exploitatierekening	16
De organisatie van Theater Artemis	17
▪ Samenstelling personele bezetting (eind 2017)	17
▪ Diversiteit	17
▪ Beloningsbeleid	18
Verslag van de Raad van Toezicht	18
▪ Raad van Toezicht als toezichthouder	18
▪ Governance Code Cultuur	19
▪ Raad van Toezicht als werkgever	19
Samenstelling, nevenfuncties en rooster van aftreden RvT	19
Samenstelling en nevenfuncties bestuur	20

Theater Artemis 2017

In vogelvlucht

Voor Theater Artemis was 2017 een inhoudelijk sterk en inspirerend jaar. Zowel in de voorstellingen als in de interactieve kunstprojecten verdiepte én versterkte het gezelschap het eigenzinnige profiel van het gezelschap als *'de afdeling research & development van het Nederlandse jeugdtheater'*. Daarbij wordt de uitgesproken kwaliteit van Theater Artemis in steeds grotere mate gezien en opgepikt in het buitenland. De vraag naar internationale speelbeurten en samenwerkingen is dan ook groter dan onze huidige mogelijkheden om al die aanvragen te honoreren.

Wat betreft speelbeurten, bezoekersaantallen en spreiding van onze activiteiten, voldoet het gezelschap (ruimschoots) aan de eisen van de drie structurele meerjarige subsidieverstrekkers (OCW, Provincie Noord-Brabant, Gemeente s'-Hertogenbosch). De totale inkomsten vallen € 173.316 hoger uit dan oorspronkelijk begroot. Ook het begrote positieve resultaat is daarmee hoger uitgekomen dan begroot. De doelstelling om in de komende jaren de eigen weerbaarheid/het eigen vermogen stapsgewijs te versterken is in één jaar bewerkstelligd. Al deze prestaties en ontwikkelingen stemmen tevreden. Tegelijkertijd zijn we ons er meer dan ooit van bewust hoe kwetsbaar onze 'achterkant' is: de organisatie van onze inhoud. Het hele team heeft een jaar lang op z'n tenen gelopen om het voor elkaar te krijgen. Voor de (nabije) toekomst betekent dit dat we dit organisatieaspect willen én zullen moeten verduurzamen.

Vier in het oog springende thema's en ontwikkelingen

We hebben een ongekend politiek jaar gehad. Ons werk heeft eigenlijk altijd al een sterk politieke component gehad, vooral als het gaat over het begrip *hiërarchie*. Regelmatig bevragen we in onze voorstellingen de hiërarchie tussen relaties en de hiërarchie tussen publiek en de kunst. Wat echter opvalt aan 2017 is dat het politieke nog explicieter is geworden: in de voorstelling *Oorlog*, in *de Actiegroep*, in *Hallo Dampkring* (waarin de klimaatverandering centraal stond), in *Kruistocht* (waarin we de verhoudingen tussen Oost en West als onderwerp hebben genomen) en in *Het parlement van de dingen*. Politieke stellingname is daarmee het overkoepelende thema van 2017 geworden.

Het tweede overkoepelende thema is de *'coming out'* van de kunstprojecten. De kunstprojecten komen voort uit een heldere ambitie van Jetse Batelaan: *"de voorstellingen van Artemis zijn educatie en de educatieve activiteiten van het gezelschap zijn óók voorstellingen."* Sinds de aanstelling van Liesbet Swings als educatiemaker van Theater Artemis, hebben we in de afgelopen jaren deze dubbele lijn neergezet. Tot nu toe leverde dat vooral erkenning op in kleinere kring. In het afgelopen jaar is deze educatielijn ineens veel scherper aan de oppervlakte gekomen, met name door het project/de voorstelling *Hallo Dampkring*. Over dat project werd veel meer geschreven dan bij de eerdere kunstprojecten. Daarmee is zichtbaarder geworden dat de 'output' van Artemis duidelijk twee stromen heeft: de voorstellingen én de kunstprojecten (zoals in 2017 ook bijvoorbeeld *I like school* en *De Actiegroep*). Ook het opnemen van het jongerenleger in de voorstelling *Kruistocht* is een goed en zichtbaar voorbeeld van het 'mengen' van voorstelling én (educatief) kunstproject.

Het internationale heeft in 2017 een hoge vlucht genomen. We speelden met onze voorstellingen op bijzondere internationale plekken in Engeland, Duitsland, Malta en Noorwegen. Daarbovenop kregen we nog veel meer internationale aanvragen, die we - vanwege praktische zaken als planning, werkdruk en financiën - helaas niet konden honoreren.

Ook voor 2018, 2019 en de daaropvolgende jaren hebben we inmiddels meerdere aansprekende aanvragen voor speelbeurten, hermakingen van bestaande voorstellingen en het creëren van nieuwe (co)producties.

We beschouwen deze internationale aandacht als een erkenning van ons creatieve werk, tegelijkertijd legt het ook een (te) grote druk op de kleine organisatie van Theater Artemis. Al met al voelen we dat we in 2017 mede door de toegenomen internationale aandacht, rooibouw hebben gepleegd op onze reguliere bedrijfsvoering.

*We willen in 2018 zeker doorpakken wat betreft de internationale activiteiten, maar daarvoor moet er extra slagkracht (menskracht én financiën) bij. Een aanvraag hiervoor bij het cultuurfonds **Brabant C** voor een driejarig investeringstraject is eind 2017 voorbereid (en begin 2018 ingediend).*

Artemis speelt hoog spel op meerdere vlakken, met name artistiek. We vragen daarin ook veel van ons team. In 2017 hebben we afscheid genomen van zakelijk leider Marieke Simons. Een nieuw zakelijk leider Patrick van der Weijde is aangetreden.

Met de komst van Patrick heeft Artemis een echte teammanager in huis gehaald. Daarmee is gekozen voor een leidinggevend duo-schap van Jetse Batelaan en Patrick van de Weijde, waarbij het inhoudelijk innoveren geborgd is in een zorgvuldige bedrijfsvoering.

De essentie van de artistieke focus van Theater Artemis op 'research & development' is dat uiteindelijk succes heel dicht bij twijfel en bij mislukken ligt. Ook wijzelf weten pas op het allerlaatste moment in de creatiefase óf en hoe de voorstelling op zijn plaats valt. Dat is de kunst en dat is ook het inhoudelijke avontuur waar we steeds opnieuw op inzetten. Dat betekent aan de zakelijke, financiële en organisatorische kant echter ook een zorgvuldige praktijk wat betreft de beheersing van de risico's, met aandacht voor het welzijn van de medewerkers (zie ook paragraaf *Organisatie*). Een gezond niveau van het eigen vermogen is daarbij essentieel. Door het positieve resultaat van 2017 is het eigen vermogen zodanig gegroeid dat er daardoor eind 2017 sprake is van een gezonde financiële buffer.

Prestaties

In 2017 speelde theater Artemis 200 voorstellingen, waarvan 22 in de standplaats Den Bosch, 29 in de regio Noord Brabant, 93 buiten de standplaats en 56 in het buitenland (inclusief België). We bereikten daarmee 26.986 bezoekers. Naast de reguliere voorstellingen werden 174 educatieve activiteiten georganiseerd, waaraan 5.669 kinderen en jongeren deelnamen.

De spreiding van de voorstellingen (vrije voorstellingen en schoolvoorstellingen samen) was in 2017 als volgt: 11% van de voorstellingen werd gespeeld in de standplaats 's-Hertogenbosch (in 2016: 7%), 14,5% in de regio Brabant (in 2016: 23%), 46,5% in de rest van Nederland (in 2016: 27%) en 28% vond plaats in het buitenland (in 2016: 43%).

De educatieve activiteiten vonden voor het grootste deel (59%) plaats in de provincie Noord-Brabant: 69 activiteiten vonden plaats in de Gemeente 's-Hertogenbosch en 34 in overige Brabantse gemeenten. Verder waren er nog 56 educatieve activiteiten in de rest van het land en 15 in het buitenland.

Voor een verdere specificatie van publiek verwijzen wij u naar het prestatieoverzicht verderop in dit verslag.

Samenvatting resultaat en balanspositie

De totale inkomsten bedroegen in 2017 € 1.503.692 (€ 173.316 hoger dan begroot). De totale lasten € 1.376.663 (€ 66.062 hoger dan begroot). Het boekjaar werd daarmee afgesloten met een positief resultaat van € 127.273 (t.o.v. een begroot positief resultaat van € 19.775). Verderop in dit verslag worden de belangrijkste afwijkingen t.o.v. de begroting uiteengezet (zie *Toelichting op de jaarrekening*).

De begroting die in de jaarrekening is aangehouden werd op in december 2016 door de Raad van Toezicht vastgesteld als primaire begroting. In de vergaderingen van de RvT heeft het bestuur verslag gedaan van de vorderingen gedurende het lopende jaar, middels kwartaalrapportages en prognoses.

Het eigen vermogen per 31 december 2017 bedraagt € 184.657.

Voor de periode 2017-2020 ontvangt Theater Artemis meerjarige ondersteuning door het Ministerie van OCW en Provincie Noord-Brabant. Gemeente 's-Hertogenbosch heeft de huisvestingssubsidie van 2017 verlengd voor de periode 2018-2020.

Voorstellingen 2017

OORLOG 6+

*Sorry,
We zouden zo graag iets zinnigs zeggen.
Maar een oorlog is ook voor ons te groot.
Wij maken slechts een voorstelling.
Iets met een ballon die leegloopt, een neus die bloedt, helikoptertjes
die uit een boom vallen, een douche die huilt, een publiek dat schiet en
drie soldaten op rolschaatsen die achterstevoren praten.
Huh?
Kom maar kijken.*

*Oorlog houdt ons bezig. Onze kinderen hebben er allerlei ideeën over, maar hoe we ook
proberen hun vragen te beantwoorden, we kunnen er eigenlijk niet echt bij. Het vormde de
aanleiding voor regisseur Jetse Batelaan om een ongrijpbaar fenomeen bij de hoorns te
vatten. Samen met zijn spelers Willemijn Zevenhuijzen, Tjebbe Roelofs en Martin Hofstra.*

Winnaar van de Zilveren Krekel en genomineerd voor de Mimeprijs 2017
“Ernst én hilariteit alom in een geslaagde, verrassende jeugdtheatervoorstelling over
oorlog.”

de Volkskrant****

In totaal 47 speelbeurten, 5629 toeschouwers

Reflectie

Per definitie is regisseur Jetse Batelaan geïnteresseerd in én bereid om zichzelf in een onmogelijke positie te manoeuvreren. Waar anderen zeggen "rechtsaf" is zijn natuurlijke neiging toch vooral eerst maar eens "links" te onderzoeken. In dit geval was de 'onmogelijke positie' het maken van een voorstelling voor de leeftijd 6+ over oorlog. Dat bleek aangenaam complex. Het onderwerp is namelijk te zwaar om er iets lichtvoetigs van te maken, maar tegelijkertijd ook zo heftig dat je ook niet de volle impact van een oorlog kan treffen, voor een groep van deze leeftijd. Dat maakte de zoektocht tijdens het repetitieproces zowel moeizaam als bijzonder. Tot vlak voor de première bleef het spannend. We voelden als makers een morele druk vanwege ons engagement met het onderwerp. Voor ons was in dit geval een 'matige' of 'best wel aardige' voorstelling geen optie. Uiteindelijk viel het werk op z'n plek.

De voorstelling is erg goed ontvangen. In het internationale veld werd de voorstelling een hit en speelden we hem in Malta, Noorwegen en Duitsland.

Op tournee in Nederland en België bleek het behoorlijk lastig om vrij publiek te trekken voor de voorstelling. De titel in combineerde niet goed met dat wat ouders het liefst willen (in het theater) met hun kinderen van 6+. Het is ons bij *Oorlog* onvoldoende gelukt om de juiste verleiding te bieden aan de ouders om het avontuur met ons aan te (durven) gaan. Dat blijft het eeuwige dilemma. Eenmaal in de zaal had de voorstelling je in de greep.

Tijdens het maken van de voorstelling benaderende *Warchild* ons om met hen samen te werken. We hebben daar gretig "ja" op gezegd. Uiteindelijk is er inhoudelijk in deze samenwerking niet helemaal uitgekomen waar we op hoopten (meerwaarde aan twee kanten), toch is het tekenend voor 2017 dat we dit soort maatschappelijk organisaties aan ons werk hebben weten te koppelen.

HALLO DAMPKRING

*Hallo dampkring,
ik wil weten hoe dik jij bent
en hoe lang jij nog leeft
en hoeveel gaten jij hebt
hoe oud ben jij
hoe ben jij ontstaan
als jij weg bent zijn wij dan ook weg
zou de Nasa een nieuwe maken*

Een dapper kinderkoortje zingt ons toe. Ze zijn bezorgd. Ze zijn boos. Ze willen ons iets vragen. Maar wij weten het ook allemaal niet meer zo goed. Wie het weet mag het zeggen. Wie van de grote mensen durft terug te zingen?

*“In een weiland (...) voltrekt zich tijdens *Hallo Dampkring* een ontroerend wondertje. De opbouw (...) is zo geraffineerd en puur, dat geen ouder het drooghoudt.”*

de Volkskrant ****

“Een ongelofelijk brutale, ontroerende, haarscherpe en broodnodige voorstelling. Verplicht kijkvoer.”

Leeuwarder Courant

In totaal 14 speelbeurten, 1698 toeschouwers

Reflectie

Hallo Dampkring is een bijzonder project. Het sterke basisidee van educatiemaker Liesbet Swings werd versterkt door de tekstbewerking van Lex Bolmeijer, de muziek van Keimpe de Jong en de eindregie van Jetse Batelaan.

Het is de tweede lijn binnen het oeuvre van Theater Artemis, dat we met kinderen en zónder professionele acteurs in interactie met ons publiek 'de boel' op zijn kop willen zetten. Dat deed *Hallo Dampkring* bij uitstek. We zijn te spreken over de artistieke kwaliteit, de maatschappelijke breedte en de impact van de voorstelling. Er zijn zelfs gesprekken gaande om de voorstelling op het Binnenhof in Den Haag te spelen voor politici en maatschappelijke organisaties. Zo komen we met deze voorstelling in contact met andere (maatschappelijke) partners dan we gewend zijn.

En ook voor *Hallo Dampkring* is veel internationale belangstelling.

Kruistocht, een voorstelling gebaseerd op dat dikke boek van Thea Beckman over die kinderen die heel ver moeten lopen en die ene jongen in die moderne broek

Hele generaties groeiden op met Thea Beckmans Kruistocht in spijkerbroek. Ook op de makers maakte het boek een onuitwisbare indruk. Kruistocht. Heilige oorlog. Twintig jaar geleden lagen deze begrippen ver achter ons. Maar sinds elf september lopen wij in onze moderne spijkerbroek nieuwe kruistochten. En wie weet wat de toekomst brengt? Als Beckman haar boek nu had geschreven, wie zou dan haar hoofdpersoon zijn? Een geradicaliseerde jongen uit Amsterdam-West? Het kind van een boze PVV-stemmer? Kruistocht bekijkt Beckmans boek vanuit deze tijd. Een voorstelling over moed, vriendschap, kuddegedrag en de grote strijd tussen Oost en West.

“In sterke dialogen lopen heden en verleden steeds overtuigender door elkaar. De felheid waarmee de acteurs in hoog tempo hun statements afvuren, geeft de voorstelling trekken van een politiek pamflet. In de goede zin van het woord, hun teksten zijn indringende eyeopeners.”

Trouw ****

“Kruistocht is toptheater dat elke leek tot liefhebber maakt.”

Cultuurpers *****

In totaal 48 speelbeurten, 5789 toeschouwers

Reflectie

Kruistocht was een samenwerking met twee eigenzinnige theatermakers: Sadettin Kirmiziyüz en Marjolijn van Heemstra. De ‘kleur’ die wij als Artemis inbrachten was het 'jongerenleger' die wie iedere voorstelling lieten meelopen. De voorstellingen werd daarmee daadwerkelijk een optelsom van de drie kwaliteiten van de coproducenten.

Dat maakte ook dat - meer dan in ons 'normale' werk - de tekst op de voorgrond stond. De schoolvoorstellingen werden door dat talige karakter ook wel wat kwetsbaar. Op de ene school slaagde de voorstelling duidelijk beter in zijn werking dan op de andere. In alle gevallen bracht de voorstelling veel gesprekken op gang.

De verkoop van de tournee verliep zeer vlot. Met groot vertrouwen van de programmeurs realiseerden we een soort droomtournee van veertien theaters en in totaal achtenveertig voorstellingen. Theaters namen het deeltraject van schoolbezoek plus de werving van jongeren via scholen op zich. Ze zetten hun deuren wijd open voor onze diverse kruistochtjongeren, waarmee we vijf avonden intensief samenwerkten aan de voorstelling. Met in totaal 5196 bezoekers en een zaalbezetting van 55% liep het publieksbereik wat achter bij onze verwachtingen. De publicitaire aandacht voor deze voorstelling was daarentegen bovengemiddeld hoog.

HET KONINKLIJK MUSEUM VOOR INTERESSANTE KUNST.

Toen Jetse een jaar of 8 was, ging hij met zijn ouders naar een kunsttentoonstelling op fort Asperen. Hij was een nieuwsgierig jochie en vond het wel interessant allemaal. Toen hij ergens een touw zag hangen legde hij er een ingewikkelde knoop in, een beetje artistiek. Hij was benieuwd wat de reacties zouden zijn. Misschien vond iemand het wel mooi.

Op het fort liep een meneer steeds heel interessant te doen over kunst, tegenover zijn vriendin. Tot Jetse's verbijstering vertelde hij opeens ook een heel gewichtig verhaal over de knoop die Jetse net in dat touw had gelegd. Hij dacht dat het kunst was! Viel die man even door de mand. Hij wist er blijkbaar niks van.

Jetse Batelaan is nu 38 en theatermaker. Als theatermaker stelt hij eigenlijk steeds de vraag: wat is theater? Dat levert bijzondere en vaak grappige voorstellingen op, waarvan de meeste ook op Tweekakt te zien waren (dit jaar ook weer). Tweekakt heeft hem uitgenodigd om dit jaar ook beeldende kunst te maken. Dus nu stelt hij die vraag over beeldende kunst: wat is kunst? Wat kan het zijn? Kun je het zelf bepalen? Kunnen gewone dingen beeldende kunst zijn: tekstbordje erbij, vitrine eroverheen en klaar ben je? Is dat het?

Een kunsttentoonstelling die de kunstwereld op zijn grondvesten zal laten schudden.

“Misschien moet Rijkswaterstaat toch Batelaans audiotour beluisteren. Zijn idee van een reuzenkleuter met afstandsbediening bij een klaverblad van snelwegen is serieus een overweging waard.”

de Volkskrant

Doorlopende tentoonstelling op twee theaterfestivals, 581 audiotours

Reflectie

Het koninklijk museum voor interessante kunst vond plaats op twee festivals: Tweekt en Festival Boulevard. Geen theater deze keer, maar beeldende kunst. Of was het toch theater? Hoe dan ook, voor Jetse Batelaan was het een uitdaging om zichzelf als beeldend kunstenaar te zien. En het resultaat smaakt naar meer. De tentoonstelling slaagde erin om op een Artemis-manier te ontregelen. Bezoekcijfers waren goed. De reacties waren goed. Ook internationaal is er interesse voor *Het koninklijk museum* (o.a. vanuit Moskou en vanuit Zuid-Afrika).

Op Festival Boulevard heeft een toegevoegde audiotour de kracht van de tentoonstelling versterkt t.o.v. de eerste versie van het project op Tweekt.

Festival Boulevard

Sowieso was in 2017 de aanwezigheid van Theater Artemis op Festival Boulevard in Den Bosch groot. We speelden dit jaar zowel *Hallo Dampkring*, als *De voorstelling waarin hopelijk niets gebeurt*, *Het koninklijk museum voor interessante kunst* en *Het Parlement van de dingen*.

Het Parlement van de dingen

Wat zouden de dingen zeggen wanneer ze een stem hadden?

Dingen kunnen niet praten. Toch wordt er veel over hen gezegd. Door ons. Door de mensen dus. Maar wat vinden de dingen eigenlijk zelf? Wat voelt een potlood? Hoe is het om de lucht te zijn? Wat denken de stenen waarover wij lopen? In het Parlement van de Dingen proberen we de dingen een stem te geven. Kunnen wij ook praten namens iemand anders dan onszelf? Kunnen wij ook spreken namens de dingen?

In deze bijzondere generatie overstijgende versie van het Parlement van de Dingen worden ouders en kinderen op een speelse wijze uitgedaagd om zich te verplaatsen in een ding en vervolgens met elkaar in gesprek te gaan. Iedereen wordt uitgenodigd om deel te nemen aan deze oefening in de verbeelding.

In totaal 7 speelbeurten, 102 gespreksdeelnemers

Reflectie

In aansluiting op het bestaande project van *Building Conversation* (van o.a. theatermaker Lotte van den Berg), hebben we onszelf veroorloofd om de experimenteeruimte zo groot mogelijk te maken. Geïnspireerd op gesprekstechnieken en gespreksrituelen van over de hele wereld, bouwt *Building Conversation* aan een repertoire van gesprekken met deelnemers uit heel Europa. In de zomer van 2016 hebben zij, gebaseerd op het werk van de filosoof Bruno Latour, het *Parlement van de Dingen* als gespreksvorm ontwikkeld. In 2017 ontwikkelden zij samen met Theater Artemis en Theaterfestival Boulevard een speciale

editie voor ouders en kinderen. Het thema van 'hoe verhouden we ons tot onze leefomgeving?' sloot goed aan bij onze eigen politieke focus in 2017.

We hebben ter voorbereiding op het project een aantal testen gedaan op een school in Vught. Op de festivals Tweetakt en Festival Boulevard speelden we uiteindelijk vrije voorstellingen.

Na afloop van de speelreeks hebben we ervoor gekozen om *Het parlement* niet op ons repertoire te houden. De impact van deze gespreksvorm blijkt voor kinderen toch minder 'mindblowing' dan bij volwassenen en pubers.

De voorstelling waarin hopelijk niets gebeurt

Monty Python voor kinderen

Wij beloven u niks, maar maken wij dat waar? *Voorstelling waarin hopelijk niets gebeurt* lijkt nog het meest op een luchtkasteel; niks en alles tegelijkertijd. Verveel je kostelijk met een ogenblikje dat struikelt, een detail dat over het hoofd gezien wordt en een volgend moment dat niet meer komt. Monty Python voor kinderen, met een artiest die niet op mag en een portier die wanhopig op zoek is naar zichzelf. Dwaal gerust af als zij dat ook doen. Slaap lekker!

Twaalf jaar na dato maakt 'Voorstelling waarin hopelijk niets gebeurt', Jetse Batelaans eerste jeugdregie, een comeback bij Artemis. Als nieuwkomer bij Max./Maas theater en dans sleepte Jetse er de Gouden Krekel mee in de wacht. Het werd een succes van Europa tot de Verenigde Staten, Canada en weer terug! Met de originele cast, René Geerlings en Martin Hofstra, getuigt de voorstelling van een grote gedeelde liefde voor fysiek, beeldend en ontregelend theater. BonteHond coproduceert.

"Het achtplus-publiek van vandaag was twaalf jaar geleden echter nog niet geboren, voor hen is het 'Batelaanse absurdisme' nieuw, verwarrend en bovenal hilarisch."

Theaterkrant ****

"Het soort voorstelling dat je begrip van de wereld een kwartslag draait."

NRC Handelsblad *****

In totaal 55 speelbeurten, 8673 toeschouwers

Reflectie

Deze voorstelling – een coproductie met Bonte Hond – is enigszins een vreemde eend in de bijt. In deze herneming van de eerste jeugdvoorstelling van Jetse Batelaan zit de politieke component minder expliciet en veel meer verborgen in de voorstelling. De voorstelling heeft een zeer succesvolle tournee gehad. Blijkbaar was het publiek meteen weer te mobiliseren voor deze voorstelling en was het mooi - en ook wel spannend - om de herneming naast het meest recente werk van Jetse Batelaan te zetten. Het laat zijn groei zien als maker naar een nog radicaler handschrift. Toch staat deze eersteling nog steeds als een huis, mét enorm veel zorg en toewijding en plezier gespeeld door de originele cast van destijds, Martin Hofstra en René Geerlings.

Diverse reprises op reis

In 2017 hebben we naast de grote tournee van *De voorstelling waarin hopelijk niets gebeurt* nog een aantal bestaande producties hernomen.

Zo speelden we *Hoe de grote mensen weggingen en wat daarna gebeurde* (8+) op Festival Tweetakt. (1 speelbeurt, 366 bezoekers)

We speelden in London *The man who knows it all* 4+, waarvoor we een nominatie kregen van Off West End Award / Best production for Young People. (7 speelbeurten, 883 bezoekers)

In Duitsland *Der Tag, an dem der Papagei selbst etwas zu sagen hatte* 14+ op het *Starke Stucke Festival* in Frankfurt am Main. (3 speelbeurten, 255 bezoekers)

Ook zaten er in 2017 nog staartjes aan de tournees van twee producties uit 2016: *Als je maar hard genoeg rent, weet niemand waar je bent* 8+. (13 speelbeurten, 2296 bezoekers)

Bonte avond van Bodybuilders 12+. (12 speelbeurten, 1397 bezoekers)

I like school

Een kunstproject voor het voortgezet onderwijs op het snijvlak van theater, beeldende kunst en performance kunst. Een samenwerking tussen het Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch en Theater Artemis.

Een kunstenaar neemt zijn intrek in een middelbare school. Op een publieke, in het oog springende plek in het gebouw slaat hij zijn kamp op. Gedurende drie dagen (en nachten) overleeft hij in deze nieuwe omgeving. Vanuit zijn artistieke eigenheid, zijn dagelijkse beslommingen probeert hij een verstandhouding op te bouwen met de schoolse omgeving en de leerlingen en hen in beweging te brengen. Hoe reageren zij daarop? Ontstaat er een toenadering tussen de leerlingen en deze vreemde indringer of verkiezen ze de veilige kant van de vertrouwde omgeving?

1 kunstproject en 1 presentatie, 1270 toeschouwers

Reflectie

In april 2017 vond de pilot van dit kunstproject plaats in het Van Maerlantlyceum Eindhoven met kunstenaar Gerard Herman. Dit was de eerste in een geplande reeks van tien (in 2018), met telkens een andere kunstenaar in een andere middelbare school. Er werd van deze pilot een documentaire gemaakt door Melanie Pardoel.

Deze eersteling was een nog wat voorzichtige aanzet, maar als test daarom zeer waardevol om de reeks van tien projecten op tien scholen met tien kunstenaars nog scherper op te kunnen zetten. We hebben met *I like school* iets in handen waarmee we een hele school in één keer kunnen betrekken en activeren. *To be continued* én aangescherpt in 2018.

Actiegroep

Actievoeren = kunst

Wil jij actie voeren voor jouw ideeën, wensen, klachten en dromen én wil je dat Den Bosch dat weet? SLUIT JE AAN BIJ DE ACTIEGROEP VAN THEATER ARTEMIS!

Onder het motto 'actievoeren is kunst' mag je al je eigen-wijsheid in de strijd gooien om jouw ideeën, en dat van de andere kinderen in de groep, een podium te geven. Vind je het leuk om je stem te verheffen? Of om spandoeken te knutselen en grote dingen te bouwen? Ondersteund door de pro's van Theater Artemis werk je in drie woensdagmiddagen toe naar een multidisciplinaire actie die wordt opgevoerd in de straten van Den Bosch.

4 actiegroepen in 2017

Reflectie

Actiegroep is een mooie samengebalde manier om kinderen aan het denken te zetten over wat zij zelf belangrijk vinden. De begeleidende kunstenaars zorgen er vervolgens voor dat dit *eigen denken* wordt opgetild en vertaald in een openbare performance ván de kinderen zelf. Theater Artemis zet met de *Actiegroep* haar deuren open. De aanloop van geïnteresseerde kinderen was lager dan waarop we hadden ingezet. Vanwege het atypische karakter van de activiteit hebben wij met de *Actiegroep* in 2017 nog niet de juiste toon en/of de juiste kanalen gevonden om grotere groepen kinderen te laten deelnemen. Daar is zeker winst te behalen.

DE EDUCATIE VAN THEATER ARTEMIS

De kunstprojecten

Zowel de *Actiegroep* als *I like school* en uiteindelijk ook de voorstelling *Hallo Dampkring* zijn goede voorbeelden van de lijn van kunstprojecten waarop het gezelschap heeft ingezet. Voor ons is educatie niet zomaar een bijproduct van de voorstellingen die we maken. We willen de educatie inzetten om zo dicht mogelijk op en in de haarvaten van een school te zitten en we willen ons publiek (jong en oud) zo actief en betrokken mogelijk laten kijken en ervaren. In de kunstprojecten is dat activeren maximaal. Omdat kinderen/jongeren zelf participeren in de kunstprojecten maken we invoelbaar hoe je via kunst perspectieven kunt kantelen. We laten de deelnemers naar hun eigen wereld kijken met de ogen van een kunstenaar. Voor even *zijn* ze de kunstenaars.

Voor Theater Artemis werken de kunstprojecten als ultiem *research & development*. Veel projecten beginnen als een eerste proeve, een eerste aanzet en evolueren vervolgens tot een echt kunstproject. Neem de *Actiegroep*: je kunt *Hallo Dampkring* zien als een directe vertaling van de gedachte achter de *Actiegroep* om de kinderen zelf een stem te geven over actuele maatschappelijke thema's. En de *Actiegroep* zelf komt weer voort uit een in 2016 ontwikkelde *Sorry workshop* (waarin kinderen de volwassenen ter verantwoording roepen). Na dit eerste jaar actievoeren hebben we een project in de maak voor 2018 waarin het uitgangspunt van actie wordt 'opgeschaald' naar een hele school. En bij de voorstelling *Kruistocht* brachten we een artistieke vertaling van het idee van een actiegroep in de nadrukkelijke aanwezigheid van het *jongerenleger* op toneel.

En zo hebben we in 2017 een nieuwe eerste proeve opgezet: *Party Dialogues*. Daarin onderzoeken we met jongeren de bruikbaarheid van hun eigen WhatsApp-berichten voor een gezamenlijke performance. De kans dat dit eerste onderzoek zich uiteindelijk vertaalt naar een kunstproject of zelfs een voorstelling is vergelijkbaar groot als de effecten van de *Sorry workshop* en de *Actiegroep* op *Kruistocht* en *Hallo dampkring*.

Theater Artemis kreeg voor de uitvoering van de educatieve (kunst)projecten diverse subsidies. Voor *I like school* van BKKC en de Gemeente s' Hertogenbosch. Voor de diversiteit van het *jongerenleger* bij *Kruistocht* subsidie van de Gemeente s' Hertogenbosch.

De sprong

In de afgelopen jaren hebben wij onze educatie rondom de voorstelling regelmatig omschreven als *hink-stap-sprong*. De voorbereiding - de voorstelling – verdiepend na effect. Maar eigenlijk is de *sprong* in zichzelf de beste metafoor; de sprong als een proces van *afzetten-zweven-neerkomen*. De voorstellingen van Theater Artemis zijn geen *stappen* op vaste grond – integendeel - het zijn ontregelingen, het is zweven. Hoe bereid je je daarop voor? Hoe land je? Dat is de focus van onze educatie rondom de voorstellingen. Vreemd genoeg is onze (eerste) aandacht daarbij vooral gericht op de volwassenen, op de docenten. In onze ervaring hebben zij vaak de grootste last om (de chaos van) het zweven toe te laten en te duiden. We zoeken dan ook actief de betrokkenheid van de leerkracht, door ze te betrekken bij het ‘geheim’ van de voorstelling en door ze van tevoren al te vertellen wat die voorstelling gaat doen met die leerlingen. Zo kunnen de leerkrachten beter aanvoelen hoe zij met leerlingen vooraf en achteraf kunnen werken en spreken rondom de voorstelling. Als de leerkrachten vaste grond voelen (vooraf) durven ze met ons én de kinderen mee te springen.

Educatie rondom voorstelling blijft maatwerk. De communicatie verloopt via lesbrieven met daarin informatie over de voorstelling en per productie concrete voorstellen/suggesties aan leerkrachten om actief met leerlingen *de afzet* vooraf en *de landing* achteraf vorm te geven. In *De voorstelling waarin hopelijk niets gebeurt* ging dat vooral over de code / het geheim van de voorstelling (training om niet in slaap te vallen bij een voorstelling waarin niets gebeurt). Bij *Kruistocht* richtten de suggesties zich meer op een reeks actuele thematische ingangen. Maatwerk dus.

Naast het maatwerk per voorstelling gaven we in 2017 overigens ook nog de eerder ontwikkelde *Applaus workshops* en *Sorry workshops*.

Brabantmenu

Een nieuwe ontwikkeling in 2017 is *Brabantmenu*, een samenwerking met *De Philharmonie Zuidnederland*, *De Stilte*, *Schippers & van Gught* en met medewerking van de Kunstbalie. Vanwege het wegvallen van *KunstSelect* van de Kunstbalie hebben we met de vier partners een programma samengesteld om een gezamenlijk aanbod te kunnen blijven doen aan verschillende werkgroepen (per gemeente samengestelde groepen van scholen) in Noord-Brabant. In het seizoen '16-'17 resulteerde dit in een gezamenlijk bereik van zo'n 10.000 leerlingen. Een fijn resultaat. Tegelijkertijd blijft het een zoektocht hoe we dat organisatorisch en praktisch duurzaam vormgeven. Nu drukte het bij alle vier de partners als tijdsintensieve extra activiteit wel erg zwaar op de reguliere werkzaamheden.

Op zich waren de Theater Artemis-activiteiten in 2017 voor het *Brabantmenu* vrij gering (voor twee werkgroepen speelden we *De voorstelling waarin hopelijk niets gebeurt*). Het heeft ermee te maken dat ons aanbod in 2017 in goed geoutilleerde (en dus relatief dure) zalen gespeeld moest worden. De verwachting voor 2018 is dat er een meer evenwichtige verdeling van de inbreng van de vier partners zal zijn, met daarbij meer speelbeurten voor Theater Artemis.

TALENTONTWIKKELING

Artemis is een plek waar jong talent ontwikkeld wordt. Wij werken graag met jonge spelers, die, doordat wij onze voorstellingen samen maken, ook worden aangesproken op hun makerskwaliteiten. Ook dagen wij jonge kunstenaars uit mee te doen aan onze kunstprojecten op scholen. In 2017 lukte dat zowel bij de *Actiegroep* als *I like school*.

Binnen onze eigen regio zijn we aangesloten bij het samenwerkingsverband PLAN. Dit is een initiatief van een groot aantal instellingen uit de provincie Brabant, die gezamenlijk talenttrajecten vormgeven. Theater Artemis denkt actief mee over wie en hoe en neemt mede de verantwoordelijkheid in de begeleiding van de projecten.

Jetse Batelaan is daarnaast veelvuldig actief als docent, o.a. aan de Mimeopleiding in Amsterdam. In 2017 gaf hij daarnaast als gastdocent les aan een theateropleiding in Zwitserland.

Naast zijn regies voor Theater Artemis wordt Jetse Batelaan regelmatig gevraagd als begeleider en eindregisseur van (meestal) jonge makers. Eén van zijn meest opvallende regies buiten Theater Artemis in 2017 was de voorstelling KID, een samenwerking van het jonge makers-collectief BOG, Het Zuidelijk Toneel en Het Paleis (Antwerpen). Het werd een zeer geslaagde voorstellingen over 'wat is volwassen zijn?'. In het publiek zijn de volwassen en jongeren van elkaar gescheiden via een grote wand. Alleen de spelers klimmen heen en weer tussen de twee werelden. Het resultaat was een hilarisch, confronterend, verhelderend portret van 'de volwassene'. Officieel is KID geen coproductie met Theater Artemis. Het eindresultaat heeft echter zo het handschrift van Jetse Batelaan, dat de voorstelling moeiteloos in het repertoire van Theater Artemis past.

HET PUBLIEKSBEREIK VAN THEATER ARTEMIS

We maken het onszelf niet gemakkelijk. In ons werk proberen we het bestaande voortdurend op z'n kop te zetten of zelfs opnieuw uit te vinden. Het *niet weten* (wat iets wordt) staat bij Theater Artemis centraal. En dat *niet weten* is ontregelend; voor programmeurs, voor marketingmedewerkers, voor leerkrachten en ouders. Over het algemeen bereik je in het theater het makkelijkst een groot publiek met een bewerking van een bekend boek. Dat creëert een heldere verwachting. Maar zelfs dát krijg je bij Theater Artemis niet. De bewerking van Thea Beckmans klassieke boek wordt bij ons *Kruistocht, een voorstelling gebaseerd op dat dikke boek van Thea Beckman over die kinderen die heel ver moeten lopen en die ene jongen in die moderne broek*. Toegegeven, ook vanwege een rechtenkwestie met een musicalproducent om het gebruik van de oorspronkelijke titel, maar toch ook om geen valse verwachtingen te scheppen. Bij Theater Artemis krijg je over het algemeen juist niet dat wat je verwacht. Uit overtuiging. En vanuit die houding zoeken we steeds weer het grootst mogelijke publiek voor onze voorstellingen en kunstprojecten. We nemen de relatie tussen ons werk en ons publiek uiterst serieus. We zetten daarbij in op langdurige consequente kwaliteit van het onverwachte. Met die kwaliteit hopen we te bouwen aan een steeds verder groeiende fanschare van theatrale avontuurzoekers. Tegelijkertijd blijft het vanzelfsprekend iedere keer ook weer maatwerk per voorstelling, waarbij je er bij de één veel harder aan moet trekken dan bij de ander. Zoals gezegd maakten we het onszelf bij *Oorlog* al moeilijk door de titel, terwijl daartegenover de positieve 'roep' rondom *De voorstellingen waarin hopelijk niets gebeurt* een gat van twaalf

jaar moeiteloos overbrugde. Steeds blijft het zoeken en puzzelen en experimenteren om met de juiste verleiding het beste publiek te interesseren voor ons werk.

Het totaal van 26.986 voorstellingsbezoekers en 5669 educatiedeelnemers in 2017 stemt ons tevreden. Dat is wat betreft de bezoekers hoger dan het gemiddelde van 23.844 bezoekers in de afgelopen vijf jaren (2013-2017) en hoger wat betreft de prestatieverwachting 2017 uit het *Activiteitenplan 2017-2020* (20.730 bezoekers).

De educatiedeelnemers in 2017 zijn vrijwel gelijk aan het gemiddelde (5.703 in 2013-2017) en hoger dan de verwachting van het activiteitenplan (4.774).

Deze resultaten hebben wat betreft de bezoekers vooral te maken met het feit dat de werkelijkheid in 2017 dynamischer was wat betreft hoeveelheid producties en hernemingen dan onze eerdere verwachting. We produceerden meer en speelden in totaal vaker dan gepland. Deels heeft dat te maken met twee voorstellingen uit 2016 die ook nog in 2017 speelbeurten hadden, deels met extra (aan)vragen vanuit het buitenland en coproducenten.

Prestatieoverzicht

Het prestatieoverzicht hanteert het model dat het Ministerie van OCW heeft vastgesteld. In dit overzicht staan de prestatieverwachtingen voor 2017 uit het *Activiteitenplan 2017-2020* vermeld tussen de daadwerkelijke resultaten in 2017 en het gemiddelde resultaat van 2013-2017.

	2017		Activiteitenplan		GEMIDDELD 13-17	
	Aantal	Aantal bezoeken	Aantal	Aantal bezoeken	Aantal	Aantal bezoeken
Totaal aantal producties	9	26.986	5	20.730	7,2	23.844
Nieuwe eigen producties	4	9.878	2		3,0	6.446
Waarvan grote zaal (vanaf 400 zitplaatsen)						
Reprises	1	1.397	1		1,6	2.664
Waarvan grote zaal (vanaf 400 zitplaatsen)						
Nieuwe coproducties	2	6.155	1		1,6	9.164
Waarvan grote zaal (vanaf 400 zitplaatsen)					0,0	1.422
Reprise coproducties	2	9.556	1		0,6	5.570
Waarvan grote zaal (vanaf 400 zitplaatsen)	1	366				
Totaal aantal uitvoeringen	200	26.986	132	20.730	182,4	23.844
Waarvan in de standplaats	17	3.043	16	2.710	27	3.432
Waarvan buiten de standplaats	84	15.862	46	8.225	102	13.066
Waarvan in het buitenland	35	8.081	13	2.300	40	7.346
Aantal schooluitvoeringen	64	10.430	57	7.495	83	9.714
Aantal schooluitvoeringen PO	53	8.587	29	3.820	77	8.817
Aantal schooluitvoeringen VO	11	1.843	28	3.675	6	897
Aantal jeugduitvoeringen	136	16.556	75	13.235	84	11.718
Aantal reguliere voorstellingen	0	0			15	2.402
Totaal aantal uitvoeringen per productie (gemiddelde)	22	2.998	26	3.897	26	3.344
Totaal aantal educatieve activiteiten	174	5.669	185	4.744	216	5.703
Lezingen en inleidingen	0	0	0	0	0	0

TOELICHTING OP DE JAARREKENING

Het boekjaar werd afgesloten met een positief resultaat van € 127.273. Begroot werd een positief resultaat van € 19.775. Een deel van dit resultaat (40%, € 51.186) is toegevoegd aan het bestemmingsfonds OCW, 60% van het resultaat (€ 76.087) aan de algemene reserve. Het eigen vermogen per 31 december 2017 bedraagt € 184.657.

Vanuit het streven om het eigen vermogen te laten groeien en door de wisseling in zakelijke leiding heeft de focus in 2017 stevig gelegen op het voorkomen van overschrijdingen en het zo zuinig mogelijk produceren. Daarmee werden de meevallers ook daadwerkelijke meevallers ter versteviging van het resultaat.

Toelichting op de balans

Activa

Materiële vaste activa; in 2017 hebben geen investeringen plaatsgevonden in materiële vaste activa. Wel moet op termijn de (reeds afgeschreven) vrachtwegen vervangen worden.

Vorderingen; de overige vorderingen waren ultimo 2017 fors vanwege het feit dat nog niet met de coproducenten van Kruistocht en van De voorstelling waarin hopelijk niets gebeurt was afgerekend.

Liquide middelen; de liquide middelen zijn door het exploitatieoverschot verder gestegen, daarnaast resteert nog een groot deel van het in 2015 ontvangen voorschot internationaliseringssubsidie Fast Forward van het Fonds Podiumkunsten dat in 2018 besteed zal worden.

Passiva

Algemene reserve en bestemmingsfonds OCW; van het resultaat over 2017 is 40% (€ 51.186) toegevoegd aan het bestemmingsfonds OWC, conform de richtlijnen. Het restant is gebruikt om het, tot en met 2016 relatief geringe, weerstandsvermogen te versterken. We kunnen met gepaste trots melden dat het weerstandsvermogen daarmee gestegen is tot 12% van de totale baten, het niveau wat beoogd werd in het meerjarenbeleidsplan.

Kortlopende schulden; de kortlopende zijn gedaald van 81% van het balanstotaal ultimo 2016 tot 66% ultimo 2017. De vooruitontvangen subsidies zijn voor Fast Forward en I Like School.

Toelichting op de exploitatierekening

Baten

De opbrengsten zijn in 2017 fors hoger dan begroot. De voornaamste oorzaak daarvan zijn de veel hogere bijdragen van de coproductanten, met name van de voorstelling *Kruistocht*. (Daar staan overigens ook hogere productiekosten dan begroot tegenover.)

Er zijn door Theater Artemis in 2017 geen private fondsen geworven, vanwege de aanvragen van onze coproductanten voor onze gezamenlijke voorstelling *Kruistocht*.

De publieksinkomsten binnenland zijn lager dan begroot, de publieksinkomsten buitenland hoger. De voorstellingen van onze reguliere tournees in Nederland en België staan als "uitkoop" begroot, terwijl de speelbeurten in België uiteindelijk gerapporteerd worden als buitenlandse opbrengsten.

De indirecte inkomsten zijn hoger dan begroot door een combinatie van verhuringen in onze eigen zaal en het inverdiene door werkzaamheden van onze medewerkers voor derden (met name de eindregies/workshops/lessen van Jetse Batelaan)

Lasten

De beheerslasten personeel vallen hoger uit hoger door de wisseling van de zakelijke leiding (en tijdelijke een interim) en door dubbele bezetting op secretariaat vanwege het aanstaande vertrek van Remke van der Hilst vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Het contract algemene zaken (huismeester Henk Claassen) is uitgebreid en er waren extra scholingsuitgaven voor het halen van een vrachtwagenrijbewijs voor technicus Marieke Smits.

De materiele lasten beheer vielen hoger uit door hogere huurlasten (met name opslag), verhoging van de contributie NAPK / Lidmaatschap Kunst van Brabant en door uitbesteding gedurende een deel van het jaar van de administratie.

De activiteitenlasten materieel vielen fors lager uit door de eerder genoemde focus op risicobeheersing, zo zuinig mogelijk produceren en enkele meevallers.

Er is bespaard op productiekosten en op de voorbereidingskosten (o.a. wat betreft reis-/ catering-/verblijfkosten).

De afschrijvingen activiteiten vallen lager uit omdat de vrachtwagen van Theater Artemis inmiddels is afgeschreven maar nog wel functioneert.

De activiteitenlasten personeel zijn fors hoger dan begroot omdat hier ook de personeelsleden van de coproductanten opgenomen zijn, met name artistieke staf, uitvoerend personeel en techniek. (Dit wordt overigens gecompenseerd door de hogere bijdragen van de coproductanten).

Verder is er een verschuiving tussen artistieke leiding en artistieke staf omdat Jetse Batelaan is uitgesplitst in artistieke leiding en regiewerkzaamheden. Ook Liesbeth Swings staat deels op artistieke staf, omdat zij in 2017 ook een regie heeft gedaan (*Hallo Dampkring*, samen met Jetse Batelaan).

DE ORGANISATIE VAN THEATER ARTEMIS

Vier nieuwe frisse gezichten versterken de organisatie van Theater Artemis in 2017. Op een team van in totaal dertien medewerkers betekent het een aangename nieuwe impuls en energie in huis. Patrick van der Weijde heeft de zakelijk leiding overgenomen van Marieke Simons, Klaas Tops is onze nieuwe productie leider, Rosanne Roovers versterkt het secretariaat en de boekhouding en Marieke Smits is ons nieuwe technische talent.

In totaal bedraagt de vaste personele bezetting in 2017 uit 9,0 fte / 13 medewerkers.

De nieuwe energie in huis bestaat dit jaar naast de werkdruk. Met name door de groeiende vraag naar ons werk vanuit het buitenland is in 2017 extra werk ontstaan dat het primaire proces onder druk zet. Voor 2018 en de jaren erna is het noodzakelijk hierop beleid te maken en extra financiering te vinden, zodat we intern de planning en de navolging internationaal met voldoende zorg kunnen vormgeven. Op dit moment zitten productie leider Klaas Tops en Annemiek de Goey (marketing én verkoop) in een dubbel/driedubbelfunctie.

Samenstelling personele bezetting (eind 2017)

BEHEER

ZAKELIJKE LEIDING / BESTUURDER: Patrick van der Weijde

SECRETARIAAT EN ADMINISTRATIE: Remke van der Hilst & Rosanne Roovers

GEBOUWBEHEER: Henk Claassen

HUISHOUDING: Dorrie van de Griendt

ACTIVITEITEN

ARTISTIEKE LEIDING / BESTUURDER: Jetse Batelaan

MARKETING EN VERKOOP: Annemiek de Goey

PUBLICITEIT: Faye Danaë Leijtens

EDUCATIE: Erica van de Kerkhof

EDUCATIEMAKER EN KOSTUUMONTWERP: Liesbet Swings

PRODUCTIELEIDING: Klaas Pots

TECHNIEK: Marieke Smits

DECORBOUW EN TECHNIEK: Dik Beets

Diversiteit

In ons gezelschap is er een verschil tussen de voorkant en de achterkant. Onze voorstellingen zijn artistieke vertalingen van hoe wij kijken naar de wereld. En die wereld is complex en divers. De eigenzinnige Artemis-blik op de wereld uit zich de ene keer in een wat abstracter 'kantelen van het perspectief', zoals bijvoorbeeld in *De voorstelling waarin hopelijk niets gebeurt*, terwijl in onze meer 'politieke' voorstellingen de complexe/diverse

wereld directer binnenkomt. Zo zoomen *Kruistocht* en *Oorlog* rechtstreeks in op de (schijnbare) tegenstellingen tussen verschillende groepen in de wereld. In de pr, in het publieksbereik en heel expliciet in de samenstelling van het *Kruistochtleger* is een zo divers mogelijke samenstelling steeds weer het uitgangspunt.

Bij *Bonte avond van Bodybuilders* werkt het overigens net weer even anders. Daar knalt de diversiteit van de 'bodybuilders' als vanzelf het toneel af.

Wat betreft onze inzet en focus op diversiteit zit het goed. Feit blijft tegelijkertijd ook dat onze vorm van jeugdtheater maken vanuit Den Bosch, meer een 'witte' activiteit (en 'witte' interesse) blijft dan wij zouden willen, ondanks al onze inspanningen.

De achterkant van een theatergezelschap als de onze is een vrij stabiele. Het is uitzonderlijk dat in één jaar vier van de dertien medewerkers nieuw zijn aangesteld. De kwaliteit van de nieuwkomers (2 vrouwen, 2 mannen) was zo specifiek dat een – gewenste - cultureel diverse invulling niet is gelukt.

In de profielschets van de Raad van Toezicht staat nadrukkelijk vermeld dat er binnen de Raad van Toezicht van Theater Artemis gestreefd wordt naar een balans tussen geslacht, leeftijd, ervaring en (culturele) achtergrond van de individuele leden. De laatste wijziging heeft in 2016 plaatsgevonden toen Serkan Cengiz de rol van penningmeester overnam van Jan van der Maale.

Beloningsbeleid

Stichting Theater Artemis is een rechtspersoon die jaarlijks een totale subsidie ontvangt die meer dan 50% bedraagt van de totale inkomsten. Daarmee valt de stichting onder de WNT. Het beloningsbeleid dat de Raad van Toezicht heeft vastgesteld, bepaalt de salarissen van het met de dagelijkse leiding belast bestuur alsmede de vergoedingen die leden van de Raad van Toezicht kunnen ontvangen.

Theater Artemis is voor het beloningsbeleid van haar medewerkers gehouden aan de cao Nederlands Theater. Alle werknemers met uitzondering van het bestuur (als directie) ontvangen een salaris conform de afspraken gemaakt binnen deze cao. De salariëring van het bestuur volgt een interne richtlijn die in principe is gebaseerd op inschaling binnen schaal 9 van de cao.

Het salaris en vergoedingen die het bestuur ontvangt staan vermeld in de jaarrekening en vallen binnen de wettelijke normen die zijn vastgelegd in de WNT. Buiten het bestuur zijn er binnen de stichting geen topfunctionarissen werkzaam.

VERSLAG VAN DE RAAD VAN TOEZICHT

De Raad van Toezicht van Theater Artemis stelt met tevredenheid vast dat de eigenzinnige artistieke koers en de innovatieve kracht van het gezelschap steeds scherper zichtbaar wordt. De wereldwijde aandacht voor het werk van Jetse Batelaan mag gezien worden als erkenning van het kwalitatief hoogwaardige niveau van de voorstellingen van Theater Artemis.

Tegelijkertijd deelt de Raad van Toezicht de zorg van de directie: hoe kan de organisatie het steeds weer innoveren duurzaam vormgeven. De basisprocessen staan onder druk en er

mist rust in de manier van organiseren. De grote inhaalslag in 2017 wat betreft het op niveau brengen van het eigen vermogen, geeft de kans om vanaf 2018 meer zorg te hebben voor (de processen in) het team. De Raad van Toezicht is dan ook verheugd met de komst van Patrick van der Weijde als nieuw zakelijk leider. Van met name zijn capaciteiten als teammanager verwacht de RvT een rust brengende en constructieve kracht in de organisatie. Zowel het positieve resultaat van 2017 als zijn frisse blik op de bestaande processen, bieden de mogelijkheid om de organisatie van de eigenzinnige inhoud gezonder, energiever en op een (nog) hoger niveau te krijgen.

Het valt de Raad van Toezicht in positieve zin op dat het gezelschap steeds maar weer blijft zoeken naar een innovatieve manier om de educatie vorm te geven als centrale motor van het gezelschap (en niet zomaar als een noodzakelijk bijproduct). *Hallo Dampkring* laat zien dat deze houding niet alleen educatieve kwaliteit oplevert, maar ook artistiek en maatschappelijk belang. Wat betreft dat laatste valt op dat instanties als Warchild (bij *Oorlog*) en politieke partijen en maatschappelijke organisaties bij (*Hallo Dampkring*) het gezelschap actief benaderen. Daaruit blijkt voor de RvT dat het gezelschap midden in de wereld staat.

De Raad van Toezicht stelde in 2017 de jaarrekening 2016 en de begroting 2018 vast. In de vergaderingen werden ontwikkelingen binnen Artemis uitvoerig besproken en informeerde het bestuur de Raad middels kwartaalrapportages over de financiële stand van zaken. Ook tussen de vergaderingen door was er veel contact tussen het dagelijkse bestuur en de Raad van Toezicht. Informeel waren er met regelmaat contactmomenten, o.a. bij voorstellingen. De Raad van Toezicht heeft in 2017 vier maal vergaderd. Eenmaal is vergaderd in afwezigheid van het bestuur, op dat moment is het functioneren van het bestuur besproken en is ook het functioneren van de Raad zelf geëvalueerd.

De leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen beloning voor hun werkzaamheden. Zij hebben wel recht op vergoeding van de door hen in de uitoefening van hun functie gemaakte kosten.

Governance Code Cultuur

Stichting Theater Artemis kent een Raad van Toezichtmodel. Conform de Code Cultural Governance is een reglement RvT en een directiereglement opgesteld. Naast de statutaire bepalingen en de beide reglementen staat op de website van de Stichting informatie op hoofdlijnen vermeld over het besturen van de stichting en het toezicht hierop. Middels dit jaarverslag wordt daarnaast jaarlijks openheid van zaken gegeven over de werkzaamheden van de Raad van Toezicht in het betreffende jaar.

Met dit alles past de stichting de principes in het kader van Governance Code Cultuur volledig toe.

Raad van Toezicht als werkgever

De Raad van Toezicht is werkgever van het bestuur. Jaarlijks voert een delegatie van de Raad, waaronder de voorzitter, functionerings- en beoordelingsgesprekken met de beide bestuursleden / directeuren. Mede op basis van dit traject stelt de RvT de beloning van het bestuur vast, passend bij bovengenoemde bezoldigingsbeleid.

Samenstelling, nevenfuncties en rooster van aftreden RvT

Dhr. L. (Loek) Sijbers

Voorzitter

Voorzitter Raad van Toezicht per 02.12.2014

Herbenoeming mogelijk per 02.12.2018

Aftreden uiterlijk per 01.12.2022

Functie: Directeur-bestuurder Factorium Podiumkunsten Tilburg

Geen andere nevenfuncties

Dhr. S. (Serkan) Cengiz

Profiel: financieel

Penningmeester / bestuurslid per 15.04.2016

Herbenoeming mogelijk per 15.04.2020

Aftreden uiterlijk per 15.04.2024

Functie: Eigenaar Cengiz Finance & Accounting, 's-Hertogenbosch

Geen andere nevenfuncties

Dhr. M. (Mark) Timmer

Profiel: artistiek-inhoudelijk

Lid Raad van Toezicht per 17.08.2013

Eenmalige herbenoeming mogelijk per 17.08.2017

Aftreden uiterlijk 16.08.2021

Functie: artistiek directeur Theater Frascati, Amsterdam

Andere nevenfuncties:

- Bestuurslid, ITS Festival, Amsterdam
- Bestuurslid, Festival Something Raw, Amsterdam
- Bestuurslid, Vooropleiding Amsterdam
- Lid Raad van advies, De Theaterschool, AHK, Amsterdam

Dhr. J.J.M. (Joop) Mols

Profiel: cultuureducatie

Lid Raad van Toezicht per 13.05.2013

Eenmalige herbenoeming mogelijk per 13.05.2017

Aftreden uiterlijk per 12.05.2021

- Functie: Directeur / bestuurder Cultuur Educatief Collectief, Ooij
www.cec-nederland.nl
- adviseur cultuureducatie en culturele infrastructuur
- Freelance regisseur, trainer

Mw. P.C.H.M. (Ellen) Schuit

Profiel: juridisch – personeel

Lid Raad van Toezicht per 01.01.2014

Eenmalige herbenoeming mogelijk per 01.01.2018

Aftreden uiterlijk per 31.12.2021

Functie: Vice President HR bij Capgemini Application Services.

Andere nevenfuncties: geen

Samenstelling en nevenfuncties Bestuur

Dhr. P (Patrick) van der Weijde

Directeur / zakelijk leider

Gezamenlijk bevoegd bestuurslid per 15.11.2017

In dienst voor onbepaalde tijd van 15-11-2017 tot 16-11-2018

Nevenfuncties:

- Voorzitter bestuur Stichting Buitenkunst

Mw. M.A.M. (Marieke) Simons

Directeur / zakelijk leider

Gezamenlijk bevoegd bestuurslid tot 01.11.2017

In dienst voor bepaalde tijd

Geen andere nevenfuncties

Dhr. J. (Jetse) Batelaan

Directeur / artistiek leider

Gezamenlijk bevoegd bestuurslid per 21.01.2013

In dienst voor onbepaalde tijd per 21.01.2013

Nevenfuncties:

- Bestuurslid Stichting Sjamandada
- Bestuurslid Stichting Kassys

Ondertekening

's-Hertogenbosch, 12 april 2018

Jetse Batelaan

Artistiek directeur

Patrick van der Weijde

Zakelijk directeur

